

Kedves Testvéreim!

A református bibliaolvasó kalauz szerint napi ige nem ez az igeszakasz, de a múlt héten ennek az igrének egy érdekes magyarázatával találkoztam, és az annyira megfogott, hogy úgy döntöttem: inkább erről az igréről szeretnék ma beszélni.

Jézus egyik ismert példázata ez az ige, amit a Lukács evangéliuma szerinti szöveg változatban inkább szoktak ismerni, és nem a Máté evangéliuma szerinti változatban. Lukácsnál nem király hív lakodalmra, hanem csak egyszerűen egy ember hív vacsorára, a szolgálait nem küldi ki annyiszor, nem bántalmazza őket, aztán akik végül jönnek a lukácsi változat szerint, azok sánták, vakok, nyomorékok, szegények, míg a mátéi változat szerint jók-rosszak, mindenki jön végül. Ráadásul Máté szerint a végén egy nem megfelelően öltözött embert kihajítanak az ünnepségről, sőt meg is büntetik.

Ez a Máté írása szerinti változat még a teológusoknak is komoly kihívás, ritkábban szoktak róla írni, vagy prédikálni, mint a lukácsi anyagról. Én ma mégis ezt teszem: szeretném, hogy ez a bonyolultabb változat a maga többletével gazdagítson minket.

Máté arról szól, hogy ez tágkeblű ember, aki ünnepségre hívja az embereket, egy király. Nagyon érdekes, hogy az egyháztörténet azt mutatja: a keresztyének hol túlságosan földi értelemben vett királyságban képzeltek el Isten országát-Isten királyságát, mint például a középkori pápaság intézménye, hol pedig semmibe vették Isten királyi mivoltát és semmilyen isteni rendbe, uralkodásba nem illeszkedtek bele, mint manapság sok keresztyén, akik azon kívül, hogy hisznek a Jóistenben, egyébként csak a maguk módján gyakorolják a vallásukat. Itt jegyzem meg, hogy a múlt heti egyházmegyei vizitációnkon éppen arról beszélgettünk, hogy milyen üdítő jelenség a magyarországi református gyülekezeteinknek a Kárpátaljai hittestvéreink fegyelmesség, akik a vasárnap megszentelését, mint Isten parancsát komolyan veszik. Bizony, Isten király, és az ő uralma és királysága alatt élünk. A miatyánkban az angolok azt imádkozzák: jöjjön el a te királyságod! A németek azt: a te birodalmad! A magyarok országot mondanak, de nálunk ez valahogy olyan megfoghatatlan országot jelent, pedig azt kellene, hogy jelentse: meg kellene látszania, hogy a keresztyéneknek van isteni királyuk.

Aztán Máténál nagyon sarkosan az van írva, hogy a meghívás elutasítása nem egyfajta visszautasítás, hanem kifejezetten semmibe vétel. Lukácsnál legalább különféle ürüggyel indokolják a távollétet, Máténál viszont mellbevágó nemtörődomséggel találkozunk, sőt agresszív fellépéssel is, ami szélsőséges esetben gyilkossáig is fajulhat. Igénk alapján ma sok hitvalló keresztyénre gondolhatunk tisztelettel, akiket bántalmaztak, vagy akár meg is ölték a hitük miatt. És szomorúan gondolunk arra is, hogy hányan gondolják az udvarias elutasításuknál, hogy a király, aki nyilvánvalóan az Istent jelenti, majd megértő lesz, hogy ez a földi élet túl rövid az ő meghívásával való érdemleges igent mondásra. Ez a példázat azt tanítja: a király nem elnéző az őt semmibe vevőkkel szemben.

Máté evangélista azt is tanítja provokatívan, hogy jókat és rosszkat egyaránt behív a király a lakodalmra. A lukácsi betegekkel és szegényekkel könnyű szimpatizálnunk, de itt az, hogy a rosszak is beférnek ebbe a menyegzői seregbe, elég furcsa. Mit is jelent ez? Nyilván nem azt, hogy aki gonosz, az is üdvözülni, hiszen Istennek a létszám a fontos, nem a minőség. A példázat

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet

Hamar László lelkész

Elhangzott 2023. március 5-én.

folytatásában egyébként ez egyértelművé válik, amikor is seregszemlét tart a király és kihajít onnan egy oda nem illő alakot. Máté tehát ezzel a jó-rossz kifejezéssel azt akarja mondani: mindenki, még az is, aki rossz volt, de az utolsó pillanatban igent mondott Isten evangéliumi hívására, még az is jöhet. Nem számít az előtörténet, csak egyedül az, hogy tiszta szívvel igent mondjanak erre a hívásra. Ez hatalmas üzenet. Szinte felfoghatatlan jelentőségű. Ma mégsem szólok erről részletesebben, mert ami miatt elsősorban erről a Máté evangéliuma szerinti példázatról szólok az az, hogy a menyegzőn szükség van a megfelelő ruhára.

Ugyan milyen ruha lehet ez? És persze vajon tudott-e ennek szükségességéről az, aki igent mondott a hívásra? Nos, persze, hogy tudott, hiszen a király faggatózására hallgatott. De akkor mit is jelent ez a menyegzői ruha? Ahány teológus, annyi értelmezést olvastam a felkészülésemkor. Van, aki az erkölcsös keresztyéni életre gondol, mint helyes megfejtésre, van, aki arra, hogy amit ilyenkor öltözetet ráadnának a belépőkre, azt nem fogadta el a példázatbeli kiebrudalt ember, tehát valamilyen egyházi tagsági jellemzőre kell gondolni, mint például a keresztségre. Ismét más egyszerűen a hitet nevezi ünnepi ruhának, megint más a Szentlelket azonosítja ezzel az öltözetrel, mint ami bennünk és körülöttünk látható kell, hogy legyen. Pál apostolra hivatkozva, aki egy helyen beszél arról, hogy Krisztust öltük magunkra, van, aki szerint Krisztus a megfelelő menyegzői ruha. Luther szerint cselekedetekben megmutakozó hitről van itt szó, Kálvin szerint hittől elválaszthatatlan jócselekedetéről, míg a római katolikusok általában a keresztyéni jócselekedetre gondolnak. Reformátor eleink közül többen is az Istentől nekünk tulajdonított igazságot, tehát a megigazulást gondolták megfelelő ünnepi öltözetnek, amit megtéréssel és bűnvallással lehet kapni. Megint más egyszerűen az egészséges Isten előtti büntudatot tartja megfelelő öltözetnek. Napjaink egyik elismert református teológusa szerint itt a felkészült életről van szó. Egyébként készülésemkor eszembe jutott az az alkoholista testvérünk, aki akkor, amikor megtért, onnantól mindig ünnepi ruhában kezdett el járni. Utolsó variációként még azt is említem, hogy van, aki szerint a jók-rosszak hívásánál a felszínesen igent mondó rosszak ott a menyegzőn majd megszégyenülnek és elzavarják őket.

Mindezen elméletek után, amikben sok igazság van, én azt vallom, hogy a jók-rosszak hívásánál mindenkit kell ezen érteni, bárkit. Bárki, bárhogya lehet megszólítva és ott akkor annál az isteni hívásnál oda lehet térni az Istenhez, az ő közelségéhez. De! De az Isten közelségében nem maradhatok olyan, mint amilyen voltam, sőt még sarkosabban fogalmazva: amilyen vagyok.

Szókimondóan mondom: sokan vannak, akik egyházba, gyülekezetbe az öröm, békesség eledeléért szívesen jönnek, sőt akár az úrvacsora csodás asztalközösségéért is, de az átöltözést meg akarják úszni. Az Isten ajándékát nem üres kézzel, nem megfelelő átöltözéssel akarják venni, hanem a korábbi életet meghagyva, vagy valamilyen nem jó ruhát magukra öltve, mint például a képmutatás, vagy a gyülekezeti szokások utánzása. Azonban ennek a menyegzői ruhának személyre szabottnak kell lennie. Az odáig rendben van, hogy akár amint vagyok, sok bűn alatt, úgy megyek Istenhez, tehát akár elrendezetlen élettel jövök istentiszteletre, de éppen itt van a lényeg, hogy át akarok-e öltözni itt abba, amit Isten nekem megfelelő ruhát ad? Másként fogalmazva: Isten közelében is olyan akarok maradni, mint amilyen voltam és vagyok, vagy pedig engedem, hogy változtasson? Hogy ha például önző voltam, akkor nem lehet számomra más a menyegzői ruha, csak az, ha önzetlenné válok és a kapásváró attitűdömből

örömmel ajándékozóvá válok. Vagy ha eddig erőszakos voltam, akkor komolyan veszem, amit Jézus mondott, ami szerint tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok. Aki agresszív, az csak akkor jelenik meg Isten előtt megfelelő ruhában, ha önmagával harcolva eljut a megcsöndesedésig. Aki keserű és mindenben csak a rosszat látja, az nem távoli célként, hanem megragadható lehetőségként kezdje el tanulni Jézustól, hogy derűvel nézzon a holnap elé és reménységgel élje életét.

Remélem, érzitek, hogy itt nem egyszerűen egy magasabb erkölcsről van szó, nem arról, hogy mostantól jobb ember leszek, vagy, hogy ezt és ezt meg fogom csinálni, hogy hadd gyönyörködjön bennem az Isten. A menyegzői ruha személyiségem elváltozása. Nem valamilyen derék dolog, hanem annak a megragadása, hogy az üdvösségtől el ne szakítson senki és semmi. Egyébként ószövetségi háttérrel Ézsaiás juthat eszünkbe, aki könyvének 61. és 62. fejezetében Izráel üdvkorszakát a vőlegény Úristen és a menyasszony Izráel násza üdvidejének tekinti, mikor Isten az ő népét az üdvösség ruhájába öltözteti. Az üdvösség ruhájáról van tehát szó. Az üdvösségről, ami bűnösen ragadható meg, de változást kell, hogy hozzon az ember lelkében. Mindegy, hogy kicsi, vagy nagy bűnök tekintetében. A lényeg az, hogy ami eltávolít Istentől a helyett azt kell magamra felöltönnem, ami összeköt Istennel. És az nem a bennem levő jó, vagy romantikus szép dolgok, hanem az, hogy élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Vagy az, hogy elmém megújulása által változok. Vagy az, hogy Isten még a szokásaimnál is nagyobb úr. Vagy az, hogy két kézzel kapok az Isten adta lehetőség után, hogy akaratát értem és kövessem. Vagy az, hogy a meghívottakkal való hitközösségben fejezem ki, hogy közös királyunk van.

Testvéreim! Végül még egy dologról szeretnék szólni, ami Máté írása alapján újabb sarkos tanítás. Ez pedig az, hogy a menyegzői ruha minőségét Isten dönti el. Nem mi. Nem én. Nem a környezetem. Nem a megérzésem. Nem az, hogy mennyire hasonlít máséra. Isten dönti el. Ez nem hangzik túl biztatóan. Legalábbis annak, aki magabiztosan próbál üdvözülni. Aki megpróbálja majd a maga ruháját jónak feltüntetni. Az retteghet, ha majd látja, hogy Isten mennyire a maga szempontjai alapján üdvözít. Aki viszont félelemmel és rettegéssel munkálja az üdvösségét, aki kétségbeesve úgy érzi, hogy talán minden megfeszített ereje ellenére nem tűnik elég tisztának az a ruha, annak számára csodálatos evangélium lehet az, hogy minden lehetséges az Istennek. Ő sokakat hív a vele való örömnöpre. Az ő jóságára építve, amit Jézusban egészen közről megismerhettünk: van reménységünk. Van reménységünk már itt a földön eljutni a megfelelő ruhával egy csodás, egyre kitelejesülőbbé váló életközösségre vele, és van reményünk a halálunk után is arra az életközösségre, ahol már nem csak egyre kitelejesülőbb ez a közösség, hanem az maga a szeretetkapcsolatok korlátok nélküli teljességre jutása. Ámen.